

سکته مغزی-724

بیمارستان فرهنگ خسروانی فراهان

FKH-PE-QI-01

با نظارت متخصص داخلی-آموزش

مرکز منتخب برنامه کد های ۷۲۴ (سکته مغزی)

دانشگاه علوم پزشکی اراک، بیمارستان

آموزشی درمانی ولیعصر میباشد

سکته یک شرایط بحرانی است و زمانی ایجاد می شود که جریان خون به مغز قطع شود. بدون جریان خون سلول های مغزی شروع به مردن می کنند. این اتفاق می تواند باعث ایجاد علائم جدی، ناتوانی های پایدار و یا حتی مرگ شود.

انواع سکته ی مغزی بیش از یک نوع است. درواقع این اختلال را شامل ۳ نوع می دانیم که در ادامه به بررسی علائم و راه های درمان آن می پردازیم.

سه نوع اصلی از سکته وجود دارد:

1. سکته مغزی گذرا (سکته مغزی خفیف)

2. سکته ایسکمی (انسدادی)

3. سکته هموراژیک (خونریزی)

انواع شایع سکته ها:

هموراژیک

ایسکمیک

آترواسکلروزیس

● سکته مغزی گذرا

این سکته همچنین به عنوان **سکته مغزی خفیف یا حمله ی ایسکمیک موقت (TIA)** نیز شناخته می شود. هرچیزی که منجر به قطع موقت خونرسانی به مغز شود باعث سکته خفیف می شود. علائم آن برای مدت محدودی باقی می ماند و از بین می رود.

● سکته ایسکمی یا انسدادی

سکته ایسکمی زمانی ایجاد می شود که یک لخته خون یا توده ای باعث انسداد رگ ها و عروق مغزی شود. به همین دلیل به آن سکته انسدادی می گویند. لخته خون اغلب با آترواسکلروزیس مرتبط است. که در نتیجه ی تجمع چربی در سطح داخلی رگ ها ایجاد می شود. بخشی از این چربی ها می تواند از توده ی اصلی آن جدا شده و باعث انسداد در عروق کوچک مغزی شود. دقیقاً مشابه اتفاقی که در حمله ی قلبی رخ می دهد. در آنجا نیز تکه ای از توده در عروق قلبی انسداد ایجاد می کند.

شایع ترین نوع سکته ایسکمیک شامل:

آمبولی (Embolic): سکته ی ایسکمیک می تواند از نوع آمبولی باشد. به این معنی که لخته ی خون از جایی دیگر از بدن تشکیل شده و به مغز آمده است. تخمین زده می شود که ۱۵ درصد از سکته های آمبولیک مرتبط با فیبریلاسیون دهلیزی (زمانی که ضربان قلب نامنظم است) هستند.

سکته ی ترومبوتیک (Thrombotic): هم از نوع سکته ایسکمی (یا انسدادی) است. با این تفاوت که لخته ی ایجاد شده در خود عروق مغز تشکیل شده است.

برخلاف سکته مغزی خفیف، لخته ی خونی که منجر به سکته ی ایسکمی می شود بدون درمان رفع نمی شود.

● سکته هموراژیک (خونریزی)

سکته ی هموراژیک (hemorrhagic stroke) زمانی اتفاق می افتد که عروق خونی مغز پاره شده و خون به سلول های اطراف می ریزد.

خون برای سلول های مغزی به مانند سم است! یعنی منجر به مردن سلول های مغزی می شود. در نتیجه این اتفاق باعث آسیب مغزی و حتی در موارد شدید منجر به مرگ می شود.

دو نوع اصلی از سکته ی خونریزی دهنده وجود دارد:

خونریزی درون مغزی (Intracerebral hemorrhage): در خونریزی داخل مغزی یکی از رگ های داخل مغز پاره شده و خون به بافت داخل مغز میریزد. در نتیجه به سلول های مغزی آسیب میزند. ضربه مغزی، فشارخون، بدشکلی عروق و مصرف بیش از حد داروهای رقیق کننده ی خون می توانند به این نوع خونریزی منجر شوند.

خونریزی زیر عنکبوتیه (Subarachnoid hemorrhage): یک فضایی بین سطح بیرونی مغز و جمجمه وجود دارد. در این فضا عروق و رگ هایی قرار دارند. اگر این عروق پاره شوند باعث خونریزی زیر عنکبوتیه می شوند. (اسم این فضا، فضای زیر عنکبوتیه است). معمولا بارزترین علامت، سردرد شدید و ناگهانی است.

سکته خونریزی دهنده به سه دلیل شایع رخ می دهد که شامل:

آنوریسم (Aneurysms): در واقع به دلیل ضعیف شدن دیواره رگ یک حباب شکل روی رگ ایجاد شده و ممکن است پاره شود.

بدشکلی شریانی-وریدی (Arteriovenous Malformation): به شکل های غیر معمول در وریدها گفته می شود. اگر وریدهای مغزی پاره شود می تواند سکته ایسکمی ایجاد کند.

فشار خون بالا (Hypertension): فشار خون بسیار زیاد باعث پارگی خود عروق داخل مغز می شود. همچنین در طولانی مدت باعث ضعیف شدن دیواره ی رگ ها و پارگی عروق بعد از مدتی می شود.

علامت سکته مغزی چیست؟

انواع مختلف سکته مغزی باعث ایجاد علائم مشابهی می شود. چون در همه ی آنها خونرسانی به بخشی از مغز متوقف می شود. بهترین راه برای تشخیص نوع سکته مغزی مراجعه به پزشک است. پزشک با توجه به تصویربرداری های مغزی می تواند راحت تر به نوع سکته پی ببرد.

انجمن جهانی سکته مغزی یک روش بسیار ساده برای تشخیص زودهنگام سکته ارائه کرده است. در این روش برای بهتر بیاد ماندن آن، از کلمه ی FAST استفاده شده است. این کلمه مخفف ۴ علامت می باشد. همچنین به شما یادآوری می کند که سریع باشید! و با اورژانس تماس بگیرید.

Face یا چهره: وقتی لبخند می زنید آیا یک سمت از چهره افتاده است؟

Arms یا دستان: اگر دو دستتان را بخواهید بالا بیاورید آیا یکی از این دو دست به پایین می افتد؟

Speech یا گفتار: آیا نمی توانید به خوبی صحبت کنید؟ یا گفتار شما ناواضح است؟

Time یا زمان: اگر هر یک از این موارد را تجربه کردید سریعاً با ۱۱۵ تماس بگیرید.

همچنین در صورتی که حالت تهوع و استفراغ ناگهانی، سردرد بسیار شدید و ناگهانی، مشکل در راه رفتن و تعادل داشتید با اورژانس تماس بگیرید.

سکته مغزی خفیف این علائم را برای مدت کوتاهی نشان می دهد و حذف می شود. اما مهم است که بعد از آن نیز به پزشک مراجعه کرده و از راهکارهای پیشگیری سکته مغزی استفاده کنید. چرا که ممکن است در آینده مجدداً سکته را تجربه کنید.

درمان هریک از انواع سکته مغزی چیست؟

سکته مغزی بر اساس نوع آن درمان های اورژانسی و اضطراری دارد. پس از آن مهمترین مرحله ی درمان، توانبخشی است.

درمان سکته خفیف (TIA)

درمان سکته خفیف با تغییر سبک زندگی و مصرف دارو می باشد. داروهای ضدانعقاد خون برای جلوگیری از ایجاد لخته و انسداد استفاده می شود.

داروهای ضد پلاکت باعث می شود که پلاکت های خون دیگر به هم نچسبند و لخته تشکیل نشود. آسپرین و کلوپیدوگرل از جمله داروهای ضد پلاکت هستند.

همچنین ممکن است جراح به شما پیشنهاد جراحی اندآرکتومی کاروتید را بدهد. در این جراحی شریان کاروتید که بسیار برای خونرسانی به مغز مهم است را از پلاکت ها و لخته ها پاکسازی می کنند.

درمان سکته ایسکمیک یا انسدادی

برای درمان سکته ی انسدادی ممکن است به شما داروی حل کننده ی لخته بدهند. که لخته ای ایجاد شده در رگ حل شود و جریان خون برگردد. همچنین ممکن است به شما آسپرین تجویز شود که از سکته ی دوم جلوگیری کند.

درمان اورژانسی در این نوع سکته، تزریق دارو به عروق مغز و یا در صورت نیاز جراحی برای رفع انسداد می باشد.

درمان سکته هموراژیک یا خونریزی

در درمان سکته ی خونریزی، ممکن است به شما دارویی داده شود که فشار داخل مغز را کاهش دهد. اگر خونریزی شدید باشد ممکن است شما نیاز به جراحی داشته باشید. در این جراحی هم خون اضافی خارج شده و هم عروق ترمیم می شود.